

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про повторне відкрите обговорення питання щодо встановлення
граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та
балансуючому ринку**

Відповідно до пункту 9 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) у разі істотного коливання цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуючому ринку та відповідно до методики, визначеної Регулятором, Регулятор має право встановлювати граничні ціни (тимчасові мінімальні та/або максимальні цінові межі) на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та балансуючому ринку для кожної торгової зони з відповідним обґрунтуванням. Рівень граничних цін має впливати на формування вільної (ринкової) ціни у мінімальний спосіб.

Доцільність встановлення і рівень граничних цін у разі їх встановлення мають переглядатися Регулятором не менше одного разу на шість місяців.

Граничні ціни встановлюються Регулятором після консультацій з Антимонопольним комітетом України.

Постановою НКРЕКП від 27.09.2022 № 1221 затверджено Методику визначення істотного коливання цін та встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуючому ринку» (далі – Методика), що визначає порядок визначення істотного коливання цін на РДН, ВДР та балансуючому ринку та процедуру встановлення граничних цін на РДН, ВДР та балансуючому ринку.

Положеннями пунктів 2.8 та 2.9 глави 2 Методики визначено, що у випадку відсутності граничних цін, встановлених НКРЕКП, або за умови, що термін дії рішення НКРЕКП щодо встановлення граничних цін спливає протягом наступних 40 днів, та якщо за результатами розрахунків Оператором ринку (далі – ОР) встановлено наявність істотного коливання цін на РДН та ВДР, визначеного підпунктом 2 пункту 2.1 та підпунктом 2 пункту 2.2 глави 2 Методики одночасно, ОР не пізніше 15:00 п'ятого робочого дня декади, наступної за розрахунковою декадою, повідомляє про це НКРЕКП.

У випадку відсутності граничних цін, встановлених НКРЕКП або за умови, що термін дії рішення НКРЕКП щодо встановлення граничних цін спливає протягом наступних 40 днів, та якщо за результатами розрахунків Адміністратором розрахунків (далі – АР) встановлено наявність істотного коливання цін на балансуючому ринку, визначеного підпунктом 2 пункту 2.3 цієї глави, АР не пізніше 15:00 п'ятого робочого дня декади, наступної за розрахунковою декадою, повідомляє про це НКРЕКП.

Пунктом 3.1 глави 3 Методики визначено, що НКРЕКП після отримання від ОР та АР інформації про наявність істотного коливання цін на РДН, ВДР та балансуючому ринку, визначеного підпунктом 2 пункту 2.1, підпунктом 2 пункту 2.2 та підпунктом 2 пункту 2.3 глави 2 цієї Методики, у разі відсутності граничних цін встановлених НКРЕКП або за умови, що термін дії рішення НКРЕКП щодо встановлення граничних цін спливає протягом наступних 30

днів, у випадку доцільності встановлення граничних цін направляє до ОР, АР та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики в електроенергетичному комплексі, запит на отримання пропозицій щодо встановлення граничних цін.

Так, до НКРЕКП надійшли звернення АТ «Оператор ринку» (лист від 27.09.2022 № 01-31/1348) та ПрАТ «НЕК «Укренерго» (лист від 28.09.2022 № 01/42697) щодо наявності істотного коливання цін на РДН, ВДР та балансуєчому ринку.

Ураховуючи пункт 3.1 глави 3 Методики, НКРЕКП було направлено запит від 28.09.2022 № 11186/22.3.1/7-22 на Міністерство енергетики України, АТ «Оператор ринку» та ПрАТ «НЕК «Укренерго» на отримання пропозицій щодо встановлення граничних цін на РДН, ВДР та балансуєчому ринку.

НКРЕКП отримала пропозиції, надані ПрАТ «НЕК «Укренерго» листом від 29.09.2022 № 01/43029, АТ «Оператор ринку» листом від 29.09.2022 № 01-42/1355 та Міністерства енергетики України листом від 29.09.2022 № 26/1.2-4.1-14193 щодо встановлення граничних цін.

Так, за результатами аналізу отриманих пропозицій, на засіданні НКРЕКП, яке відбулося 05.10.2022 у формі відкритого слухання, Регулятором було схвалено проєкт постанови НКРЕКП «Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку» (далі – Проєкт постанови) та разом з обґрунтуванням і матеріалами оприлюднено з метою отримання зауважень та пропозицій шляхом розміщення на офіційному вебсайті НКРЕКП в мережі Інтернет. Зауваження та пропозиції до Проєкту постанови були опрацьовані та розміщені на офіційному вебсайті НКРЕКП.

Разом з тим, 12.10.2022 в режимі відеоконференції за допомогою програми Zoom відбулося відкрите обговорення (розгляд зауважень та пропозицій) Проєкту постанови, за результатами якого складено та оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП протокол відкритого обговорення.

Зазначаємо, що до НКРЕКП надійшли пропозиції від представників промисловості, які також були озвучені під час обговорення, зокрема ТОВ «ДНПРОСТАЛЬ-ЕНЕРГО», ТОВ «МЗ «ДНПРОСТАЛЬ», АТ «ДНПРОАЗОТ», АТ «НІКОПОЛЬСЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ», АТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ» щодо встановлення граничних цін для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 2 000 грн/МВт·год та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 4 000 грн/МВт·год. Представники промисловості зазначили, що підвищення граничних цін призведе до підвищення вартості електричної енергії, що в свою чергу, підвищить вартість продукції, оскільки 35 % від собівартості продукції складають витрати на спожиту підприємствами електричну енергію, що в свою чергу вплине на зростання собівартості продукції та знизить її конкурентоспроможність.

На відкритому обговоренні, зокрема було зазначено, що для забезпечення стабільної роботи ринку електричної енергії та недопущення збитків і погіршення фінансового становища учасників ринку, підвищення граничних цін необхідно розглядати в комплексі зі змінами до постанови Кабінету Міністрів України від 05.06.2019 № 483 «Про затвердження Положення про

покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії» (далі – Постанова № 483), якими передбачено розширення кола виробників електричної енергії, залучених до виконання спеціальних обов'язків, а саме покладання спеціальних обов'язків також на енергогенеруючі компанії теплових електростанцій.

Зауважуємо, що НКРЕКП спільно з Міністерством енергетики України опрацьовувала питання щодо внесення змін до Постанови № 483. У ході проведення зазначеної роботи НКРЕКП, у тому числі, пропонувала розширити коло учасників ринку електричної енергії, на яких покладено спеціальні обов'язки з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії для побутових споживачів шляхом покладення таких обов'язків на енергогенеруючі компанії теплових електростанцій (лист НКРЕКП від 06.10.2022 № 821/22.1.1/5-22).

Крім цього, листом Міністерства енергетики України від 07.10.2022 № 26/1.1-4.1-14860 надіслано до НКРЕКП проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 5 червня 2019 р. № 483», за результатами розгляду якого НКРЕКП повідомила, що не заперечує щодо його прийняття з урахуванням низки зауважень та пропозицій (лист НКРЕКП від 12.10.2022 № 833/22.1.1/5-22).

Ураховуючи зазначене, прийняття Проекту постанови, який було винесено на відкрите засідання НКРЕКП на 19 жовтня 2022 року, було відтерміновано до прийняття Урядом відповідного рішення щодо змін до Постанови № 483.

Відповідно до рішення Уряду, а саме постанови Кабінету Міністрів України від 28.10.2022 № 1206, до Постанови № 483 внесені зміни, згідно з якими передбачено продовження дії Постанови № 483, проте відсутні норми щодо поширення покладання спеціальних обов'язків на енергогенеруючі компанії теплових електростанцій.

З огляду на те, що на енергогенеруючі компанії теплових електростанцій не було покладено спеціальних обов'язків, рівні граничних цін, які були визначені за результатами відкритих обговорень, втратили свою актуальність.

Варто зауважити, що до НКРЕКП надійшли звернення учасників ринку на яких покладено спеціальні обов'язки.

ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» листом від 21.11.2022 № 01 17319/04 повідомило НКРЕКП, що залишення без змін механізму розподілу оплати послуги ПСО до 31 березня 2023 року та підвищення граничних цінових обмежень суттєво не знизять розмір дефіциту підприємства на покриття всіх витрат та видатків, а у більш довгостроковому періоді можуть тільки підвищити ризики підприємства щодо збільшення платіжного дефіциту ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», що негативно вплине на можливості підприємства з виконання зобов'язань з оплати послуги ПСО. У зв'язку з цим, ДП «НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ» запропоновано повернутись до питання підвищення граничних цінових обмежень на організованих сегментах ринку після закінчення осінньо-зимового періоду 2022–2023 років.

ПрАТ «УКРГІДРОЕНЕРГО» листом від 28.11.2022 № 20/3862 повідомило, що виступає проти підняття граничних цін, оскільки навіть незначне підвищенні призведе до катастрофічних наслідків для великих комерційних

споживачів, а вартість послуги ПСО у березні 2023 року зросте приблизно на 30 %.

За результатами моніторингу, станом на 19.12.2022 заборгованість гарантованого покупця перед постачальниками універсальних послуг за послугу із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів становить понад 27 млрд грн, а заборгованість виробників перед гарантованим покупцем за послугу із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів становить близько 26 млрд грн.

З огляду на зазначене, будь-яке підвищення цін на РДН та ВДР може призвести до погіршення фінансового стану учасників ринку, на яких покладені спеціальні обов'язки.

Ураховуючи зазначене вище, а також з огляду на те, що на сьогодні відповідно до Порядку встановлення і перегляду граничних цін на РДН, ВДР та балансуєчому ринку, передбаченого Методикою, граничні ціни на РДН, ВДР та балансуєчому ринку не встановлені, Департамент енергоринку вносить на розгляд питання щодо проведення повторного відкритого обговорення щодо встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку.

Директор
Департаменту енергоринку

І. Сідоров

**Обґрунтування до рішення НКРЕКП
про прийняття постанови НКРЕКП «Про встановлення граничних цін на
ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому
ринку»**

Відповідно до пункту 9 розділу XVII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон) у разі істотного коливання цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку та відповідно до методики, визначеної Регулятором, Регулятор має право встановлювати граничні ціни (тимчасові мінімальні та/або максимальні цінові межі) на ринку «на добу наперед» (далі – РДН), внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР) та балансуєчому ринку для кожної торгової зони з відповідним обґрунтуванням. Рівень граничних цін має впливати на формування вільної (ринкової) ціни у мінімальний спосіб.

На засіданні НКРЕКП, що проводилось у формі відкритого слухання 27.09.2022 було прийнято постанову № 1221 «Про затвердження Методики визначення істотного коливання цін та встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку» (далі – Методика), що визначає порядок визначення істотного коливання цін на РДН, ВДР та балансуєчому ринку та процедуру встановлення граничних цін на РДН, ВДР та балансуєчому ринку.

Відповідно до Методики, ураховуючи надані пропозиції щодо встановлення граничних цін та за результатами аналізу отриманих пропозицій, а також враховуючи статистичну інформацію щодо рівня цін електричної енергії на організованих сегментах ринку та беручи до уваги базовий індекс споживчих цін, що оприлюднений на офіційному вебсайті Державної служби статистики України, 05.10.2022 на засіданні НКРЕКП, що проводилось у формі відкритого слухання, було схвалено проєкт постанови «Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку» та, разом із матеріалами, що обґрунтовують необхідність прийняття такого рішення, оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП (<http://nerc.gov.ua>) з метою одержання зауважень і пропозицій.

У період з 06.10.2022 по 08.10.2022 до НКРЕКП надійшло ряд пропозицій та зауважень до схваленого проєкту постанови «Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку», які були опрацьовані, узагальнені та оприлюднені на офіційному вебсайті НКРЕКП.

Разом з тим, 12.10.2022 в режимі відеоконференції за допомогою програми Zoom відбулося відкрите обговорення (розгляд зауважень та пропозицій) проєкту рішення НКРЕКП «Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку», за результатами якого складено та оприлюднено на офіційному вебсайті НКРЕКП протокол відкритого обговорення.

За результатами відкритого обговорення, прийнято рішення погодитись з пропозиціями Міністерства енергетики України та АТ «Оператор ринку» щодо встановлення граничних цін для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 3 000 грн/МВт·год та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 6 000 грн/МВт·год.

Ураховуючи зазначене вище, та беручи до уваги результати відкритих обговорень, Департаментом енергоринку пропонується прийняти постанову НКРЕКП «Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку».

Заступник директора
Департаменту енергоринку

І. Сідоров

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку

Відповідно до законів України «Про ринок електричної енергії» та «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», Методики визначення істотного коливання цін та встановлення граничних цін на ринку «на добу наперед», внутрішньодобовому ринку та балансуєчому ринку, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 27 вересня 2022 року № 1221, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Установити граничні ціни на:

1) ринку «на добу наперед» (далі – РДН):
максимальні граничні ціни для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 3 000 грн/МВт·год та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 6 000 грн/МВт·год;
мінімальна гранична ціна – 10,0 грн/МВт·год;

2) внутрішньодобовому ринку (далі – ВДР):
максимальні граничні ціни для годин мінімального навантаження (з 00:00 до 07:00 та з 23:00 до 24:00) – 3 000 грн/МВт·год та для годин максимального навантаження (з 07:00 до 23:00) – 6 000 грн/МВт·год;
мінімальна гранична ціна – 102 % від ціни РДН, визначеної оператором ринку для кожного розрахункового періоду відповідної доби постачання.

Якщо така ціна перевищує максимальну граничну ціну на ВДР, то мінімальна гранична ціна дорівнює максимальній граничній ціні ВДР;

3) на балансуєчому ринку:

максимальна гранична ціна – 125 % від ціни РДН, визначеної оператором ринку для кожного розрахункового періоду відповідної доби постачання;

мінімальна гранична ціна – 10,0 грн/МВт·год.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

К. Ущатовський